

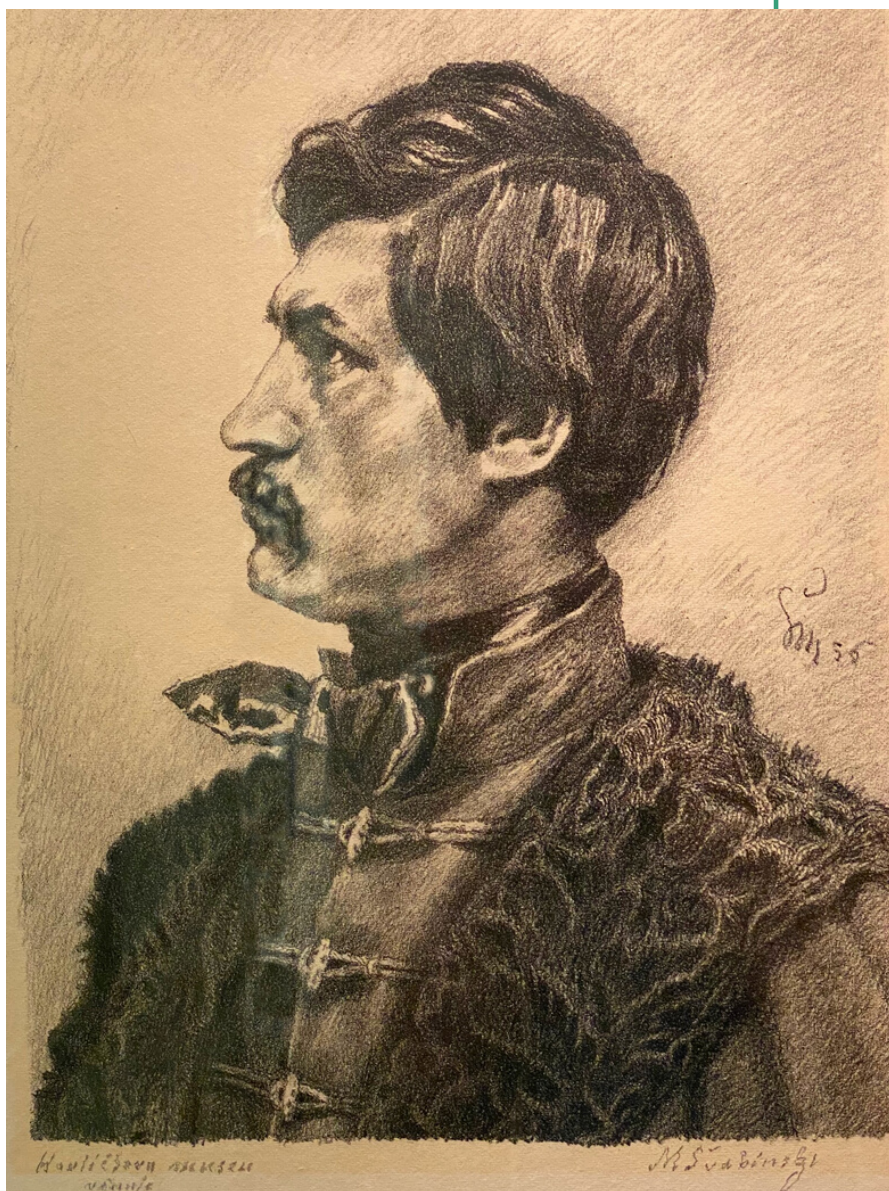
2. ČÁST

LITERÁRNÍ TOULKY

KAREL HAVLÍČEK BOROVSKÝ

Novinář
Literární kritik
Básník
Satirik
Překladatel

Vytvořila
Lektorka Lidy
Čeština doma

BRIXEN

V Brixenu bydlel Havlíček nejprve v přepychovém hotelu Elefant, později, když za ním přijely žena Julie a dcera Zdenka, ve vilce, která patřila majitelce hotelu. Havlíčkovi měli služebnou, jídlo si nechávali nosit z hotelu a vše hradila rakouská vláda. Přesto byl Havlíček v Brixenu velmi nešťastný, trpěl zejména vyvržením z veřejného života.

Je patrné, že vnější podmínky jeho pobytu ve vyhnanství byly snesitelné, že s ním bylo nakládáno s úctou, že on ani jeho rodina netrpěli nedostatkem, ba dokonce, že mohli hovořit i o značném stupni komfortu. Je patrné, že strádání, kterému byl Havlíček v Brixenu vystaven, bylo převážně psychického rázu a souviselo s neschopností smířit se s izolací, vnucenou pasivitou a osamocením.

Odloučenost od rodné vlasti a od novinářské práce však Havlíčka ničila psychicky a byla příčinou jeho časných depresí a apatie.

Jinak však byl Havlíček pod stálým policejním dozorem a byla sledována veškerá jeho korespondence. Velmi ho také trápilo to, že musí žít mimo svůj domov a má jen omezené kontakty s přáteli v Čechách. V roce 1854 se manželka Julie s dcerou vydaly zpět do Prahy. Havlíček tak doufal, že jej brzy pustí taky. Úředníci však byli neoblomní.

Až poté, co Havlíček podepsal protokol, jímž se zavázal nepokračovat ve veřejných aktivitách, byl po téměř čtyřech letech vyhnanství propuštěn zpět do Čech. Do Prahy přijel 15. května 1855. Cestou se dozvěděl smutnou zprávu, že jeho manželka Julie před měsícem, 16. dubna 1855, zemřela na následky tuberkulózy. Tato nemoc byla brzy po návratu zjištěna i u Havlíčka a nakažena byla i jejich dcera Zdeňka.

HAVLÍČKOVA ŽURNALISTIKA

"Noviny nedělají mne, ale já dělám noviny, já jsem z nich teprve učinil něco novinám podobného."

Karel Havlíček je pokládán za zakladatele moderní české žurnalistiky.

Již při nástupu do redakce Pražských novin staví svoje skrytě opoziční články na logice výkladu, na odhalení nelogického počínání protivníka, **na odhalení nedostatků a chyb metternichovského absolutismu.** V Národních novinách se stal Havlíčkův boj se státní moci ostřejší. **Havlíček nekompromisně projevuje svoje mínění, svůj názor, ale vždy v rámci legality.**

Jako publicista se Havlíček uplatňoval především v polemikách, ve kterých vtipně a ironicky interpretoval tvrzení svého protivníka.

Havlíček svou novinářskou činností získal veliký morální kredit. **Jaké byly základní rysy Havlíčkovy publicistiky?** Důsledně vycházel z aktuální společenské potřeby. **Psal o problémech, které byly jeho čtenářům známy, ať již souvisely s otázkami politickými, sociálními, národními či kulturními.**

Podstatou jeho publicistiky bylo národní, vlastenecké citění a demokratismus. Tedy trojice - národ - rovnost - svornost. Svým veřejným působením chtěl dosáhnout takového státního a politického uspořádání, aby se český národ mohl svobodně rozvíjet a plně uplatňovat mezi ostatními národy.

ZAJÍMAVOSTI

Austroslavismus

Havlíček byl stoupenec austroslavismu. Usiloval o zachování slovanských zemí v rámci rakouského státu při plné rovnoprávnosti s ostatními národy. Havlíček vždy hájil zájmy českého národa a ostře útočil proti vídeňské vládě.

Kritika Posledního Čecha

V roce 1845 na sebe upozornil odmítavou kritikou Tylova Posledního Čecha (Tyl = miláček národa), ve které zdůraznil potřebu vnitřní pravdivosti a aktivní práce pro národ oproti planému sentimentálnímu vlastenectví.

Předností jeho publicistiky byla dokonalá, mnohdy až nepochopitelná znalost problému, jasnozřivost, schopnost rychle nalézt podstatu problému a jasně formulovat svůj názor a jeho silnou zbraní byla ironie, jadrný a břitký jazyk.

HAVLÍČKOVY ŽENY

Havlíček randil s **Fany Weidenhoffrovou**, kterou dokonce požádal o ruku. Ovšem týden před 14. zářím 1845, na kdy byl sňatek určen, bez zjevného důvodu **Havlíček zasnoubení ruší**. V dopisu bratrovi to vysvětluje rozmrzelostí z **neustálých obav Faniných rodičů o jejich existenční zajištění**, které byly častým důvodem pro jejich neshody. **V té době se Havlíček velmi usilovně věnuje redaktorování.**

Později se Havlíček seznamuje s **Julíí Sýkorovou**, se kterou se záhy **ožení a má dceru Zdeničku**. Dobové prameny uvádějí, že šlo spíše o Havlíčkovu rozumovou úvahu a **snahu usadit se než o velkou lásku.**

Karel Havlíček Borovský. **Vlastním jménem Karel Havlíček, podepisoval se však jako Borovský Havel.** Narodil se v Borové u Příbyslavi. Odtud přídomek Borovský.

Literárně bývá Havlíček řazen do realismu, politicky patřil k tzv. 2. generaci národních buditelů.

Významná je Havlíčkova překladatelská činnost. Z ruštiny přeložil Gogolovy povídky, dále překládal z polštiny, francouzštiny a němčiny.

Hrob Karla Havlíčka Borovského najdete na Olšanských hřbitovech v Praze, nedaleko od něj je pochován také Dedera, který jej přišel v roce 1851 na příkaz zatknout a poslat do tyrolského Brixenu.

Jehly, špičky, sochory a kůly stesal, skoval, zostřil, sebral kvůli vojně s hloupostí a zlobou místo šavel Borovský Havel.

Českých knížek hubitelé lití: plesnivina, moli, jezoviti.

